

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ГРОМАДСЬКА ДУМКА”
(для бакалаврів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2012

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Громадська думка”	4
Зміст дисципліни “Громадська думка”	5
Теми контрольних робіт.....	10
Питання для самоконтролю	11
Список літератури	14

Підготовлено доктором педагогічних наук, професором кафедри соціології
Н. М. Чернухою, викладачем кафедри політології *Г. С. Чернухою*

Затверджено на засіданні кафедри політології (протокол № 1 від 10.09.2009)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Відповідальний за випуск   *А. Д. Вегеренко*
Редактор   *А. А. Тютюник*
Комп'ютерне верстання   *С. А. Шередега*

Зам. № ВКЦ-4859

Чернуха Н. М., Чернуха Г. С. Навчальна програма дисципліни “Громадська думка” (для бакалаврів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. – 19 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Громадська думка”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротативний графаретний.
Ум. друк. арк. 1,04. Обл.-вид. арк. 0,72. Наклад 50 пр.
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП
ДП “Видавничий дім “Персонал”
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ
*Свідчення про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2012
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2012

Надруковано в друкарні ДП «Видавничий дім «Персонал»

65. *Тоффлер Э. Метаморфозы власти / Пер. с англ. Э. Тоффлера. — М.: ООО “Изд-во АСТ”, 2003.*
66. *Уэбстер Ф. Теории информационного общества / Пер. с англ. М. В. Аралова, Н. М. Малыхиной; Под ред. Е. Л. Вартановой. — М.: Аспект-пресс, 2004.*
67. *Франкл В. Человек в поисках смысла. — М., 1990.*
68. *Хабермас Ю. Демократия. Разум. Нравственность. — М., 1995.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Громадська думка — важлива складова будь-якого соціуму. Відкрите суспільство, прозора влада, звіт перед платниками податків є реаліями сучасного українського державотворення.

Мета навчальної дисципліни “Громадська думка” — ознайомити студентів із загальнометодологічною дефініцією “громадської думки”, її історичним генезисом, сутністю, об’єктом, предметом тощо.

Завданням навчальної дисципліни є:

- розкриття історичного генезису та еволюції громадської думки;
- визначення сутності громадської думки та її значущості у вивченні соціогуманітарних дисциплін;
- сучасне бачення громадської думки як соціального явища;
- розкриття сутності суб’єктивних та об’єктивних відносин у теорії та практиці громадської думки;
- пояснення місця і ролі основних функцій громадської думки в соціальному житті суспільства;
- забезпечення методики аналізу стану громадської думки в сучасних соціокультурних умовах українського суспільства.

Навчальна дисципліна “Громадська думка” передбачає ознайомлення студентів, майбутніх фахівців у різних сферах діяльності з основними аспектами сучасної спеціальної навчальної дисципліни.

Варто зазначити, змістовна частина навчальної дисципліни “Громадська думка” базується на багатьох теоретичних та практичних аспектах навчальної дисципліни “Актуальні проблеми соціогуманітарних наук” (навчальна програма розроблена доктором соціальних наук, професором Ю. Б. Сурміним).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ГРОМАДСЬКА ДУМКА”

№ пор.	Назва змістовного модуля і теми
	Змістовий модуль I. Історичний генезис поняття “громадська думка”
1	Еволюція розвитку громадської думки
2	Сутність, предмет та об’єкт громадської думки
3	Основні підходи до аналізу стану громадської думки
4	Функціонування громадської думки: основні функції
5	Шляхи та умови становлення і розвитку української громадської думки
6	Громадська думка у взаємодії з діяльністю громадських організацій
	Змістовий модуль II. Роль і значущість навчальної дисципліни “Громадська думка” у викладанні соціогуманітарних дисциплін
7	Актуальні проблеми сучасних соціогуманітарних дисциплін
8	Глобалізаційні та інтеграційні процеси в сучасному соціумі
9	Громадська думка у взаємодії зі станом розвитку соціуму
10	Особливості функціонування громадської думки на різних етапах розвитку суспільства
11	Проблеми розвитку громадської думки
12	Соціологічні та психолого-педагогічні аспекти розвитку громадської думки
	Змістовий модуль III. Методика аналізу стану громадської думки: проблеми і перспективи
13	Соціологічний аналіз громадської думки
14	Політико-правовий аспект громадської думки
15	Психолого-педагогічні особливості розвитку громадської думки
16	Комунікації та їх роль у розвитку громадської думки
17	Технології вивчення та аналізу стану громадської думки
	Разом годин: 54

46. *Філософія науки*: Общій курс / Под ред. С. А. Лебедева. — М.: Академ. проект, 2004.
  47. *Філософія соціальних і гуманітарних наук*: Учеб. посібник для вузів / Под общ. ред. С. А. Лебедева. — М.: Академ. проект, 2006.
  48. *Філософія*: Університетський курс / Под общ. ред. С. А. Лебедева. — М.: ФАИР-ПРЕСС, 2003.
  49. *Філософська антропологія* / Под ред. С. А. Лебедева. — М.: Академ. книга, 2005.
  50. *Черниш Н. Й.* Соціологія: Курс лекцій. — 3-тє вид., переробл. і допов. — 2003.
  51. *Черниш Н.* Етносоціологія і соціологія нації: Курс лекцій. — 4-тє вид. // Н. Черниш. Соціологія. — Львів, 2004.
  52. *Штопка П.* Соціологія. Аналіз сучасного суспільства / Пер. с польск. С. М. Червоной. — М.: Логос, 2005.
- Додаткова*
53. *Ананьин О. И.* Структура економіко-теоретического знания: методологический анализ. — М.: Наука, 2005.
  54. *Артемов В. М.* Ценности нового века: свобода и нравственность. — Социально-гуманитарные знания, 2002. — № 4.
  55. *Бек У.* Общество риска. — М., 2000.
  56. *Бергер П., Лукман Н.* Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. — М., 1995.
  57. *Буйко Т. Н.* Философия образования: старая традиция или новая дисциплина? — Минск, 2001.
  58. *Косарева Л. М.* Рождение науки Нового времени из духа культуры. — М., 1997.
  59. *Михешина Л. А.* Ценностные предпосылки в структуре научного познания. — М., 1990.
  60. *Олпорт Г.* Становление личности: Избр. труды. — М.: Смысл, 2002.
  61. *Розов Н. С.* Философия и теория истории. — М., 2002.
  62. *Степин В. С.* Теоретическое знание. — М., 2000.
  63. *Тарасенко В. І., Іваненко О. О.* Проблеми соціальної ідентифікації українського суспільства (соціотехнологічна парадигма). — К.: Ін-т соціол. НАВН України, 2004.
  64. *Тейяр де Шарден П.* Феномен человека. — М., 1987.

28. *Основы философии науки* / Под ред. С. А. Лебедева. — М.: Академ. проект, 2005.
29. *Проблемы і перспективи України: аналітичні матеріали* / За заг. ред.: В. М. Князева, Ю. П. Сурміна, Л. Г. Штики; Кол. авт.: В. Д. Бакуменко, Н. В. Грицяк, О. П. Губа, С. О. Зайцев та ін. — К.: Вид-во НАДУ, 2005.
30. *Риккерт Г.* Науки о природе и науки о культуре. — М., 1998.
31. *Ритцер Дж.* Современные социологические теории. — СПб.: Питер, 2002.
32. *Смелзер Н.* Социология. Пер. с англ. — М.: Феникс, 1994.
33. *Сорокин П.* Преступление и кара, подвиг и награда. Социологический этюд об основных формах общественного поведения и морали. — СПб., 1999.
34. *Сорокин П.* Человек, цивилизация, общество. — М., 1992.
35. *Сорокин П.* Социальная и культурная динамика: Пер. с англ. / Вст. ст. и коммент. В. В. Сапова — М.: Астрель, 2006.
36. *Социальное знание и социальные изменения* / Отв. ред. В. Г. Федотова. — М., 2001.
37. *Социологи Украины и России: Библиографический справочник. — 2-е изд., доп. и перераб.* / Под ред. проф. В. Г. Городяненко. — К., 2004.
38. *Социология развития: современные теории и проблемы* / Под ред.: А. О. Боронова и В. Я. Ельмеева. — СПб., 1999.
39. *Социология. Основы общей теории: Учеб. для вузов* / Отв. ред. Г. В. Осипов, Л. Н. Москвичев. — М.: Норма, 2003.
40. *Социология: терміни, поняття, персоналії. Навчальний словник-довідник* / За заг. ред. В. М. Пічі. — К., Львів, 2002.
41. *Социология: Підручник. — 3-тє вид., переробл., допов.* // За ред. В. Г. Городяненка. — К.: Вид. центр "Академія", 2008.
42. *Социология: Терміни поняття персоналії: Навч. слов.-довід.* / Уклад.: В. М. Піча, Н. М. Хома та ін.; За заг. ред. В. М. Пічі. — К.: Львів, 2002.
43. *Степин В. С.* Научное знание и ценности техногенной цивилизации // Вопросы философии. — 1989. — № 10.
44. *Степин В. С.* Философская антропология и философия науки. — М., 1992.
45. *Тоффлер А.* Футурошок. — СПб.: Лань, 1997.

ЗМІСТ дисципліни “ГРОМАДСЬКА ДУМКА”

Змістовий модуль І. Історичний генезис поняття “громадська думка”

Тема 1. Еволюція розвитку громадської думки

Генезис громадської думки як історичного явища, яке властиве усім історичним етапам. Розкриття загальної сутності поняття “громадська думка”. Характеристика загальноприйнятого поняття “громадська думка” (18–19 ст.). Соціологічні виміри активного розвитку громадської думки. Вивчення громадської думки як стану масової свідомості в оцінках і ставленні до конкретних соціальних явищ і процесів, як “знання” масово виражених індивідуальних оцінок і позицій.

Література [1; 3; 12]

Тема 2. Сутність, предмет та об’єкт громадської думки

Громадська думка як тимчасовий стан суспільної свідомості, що виявляється як сукупність оцінних суджень і різноманітних груп і верств населення, індивідуальних думок із певної проблеми, що стосується групи людей. Предмет і об’єкт громадської думки (суспільство в цілому, його підрозділи, окрема людина, що виявляють певне ставлення у формі суджень або дії конкретної проблеми, яка викликає громадський інтерес; частина навколишнього природного та соціального середовища, що зосереджується в певних людських потребах, які з об’єктивною необхідністю вимагають свого усвідомлення і діяльного задоволення тощо).

Література [2; 19; 26; 34]

Тема 3. Основні підходи та принципи до аналізу стану громадської думки

Підходи — системний, діяльнісний, культурологічний, акмеологічний тощо. Принципи — демократичності, альтернативності, громадського консенсусу, технологічності тощо.

Література [33; 38; 39]

Тема 4. Функціонування громадської думки: основні функції

Функція як категорія, яка відображає процес існування і розвитку об'єкта, його роль і місце у цьому процесі, значення для інших об'єктів реальної дійсності. Функціонування громадської думки та ефективність її існування, ступінь реалізації її характеристик. Функції — директивна, консультативна, експресивна.

Література [30–32]

Тема 5. Шляхи та умови становлення і розвитку української громадської думки

Ефективність функціонування громадської думки як перехід від вербальної до реальної поведінки, від відображеного до перетвореного стану; як процес об'єктивізації думки в системі соціальних норм, соціального регулювання і контролю.

Шляхи цілеспрямованого впливу на функціонування громадської думки — маніпулювання нею; наукове її формування.

Умови, які сприяють зростанню громадської думки в Україні: регулярне виявлення громадської думки державними органами, громадськими організаціями, науковими центрами; вільне виявлення всіма громадянами в найрізноманітніших формах (референдуми, вибори органів влади, збори, маніфестації, листи в органи соціального управління та масові інформачії, відповіді на вибіркові опитування, обстеження, зондаж тощо) своїх думок, оцінок позицій з різних питань громадського життя, ставлення до подій і фактів соціальної дійсності; постійне використання громадської думки державними органами і громадськими організаціями на базі юридичних (нормативних) актів і системи законодавчих гарантій, які забезпечують її включення в систему соціального управління; формування політичної і правової інформованості громадян, підвищення їхньої культури в цьому відношенні; систематичне і широке інформування народу про результати вивчення громадської думки, зауваження і вимоги, адресовані відповідним органам державного і громадського управління та посадовим особам; матеріальна і моральна підтримка державними органами інститутів з вивчення громадської думки.

Література [8; 10; 12; 14]

8. Вебер М. Смысл “свободы от оценки” в социологической и экономической науке // Избр. произведения. — М., 1990.
9. Всемирная энциклопедия: Философия / Главн. науч. ред. и сост. А. А. Грицанов. — М.: АСТ. Минск.: Харвест, Современный литератор, 2001.
10. Гадамер Х. — Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики. — М., 1988.
11. Гайденко П. П. Нравственная природа человека в европейской традиции XIX–XX веков // Этическая мысль-2000. — Вып. 1.
12. Гидденс Е. Социология / При участии К. Бердсолл: Пер. с англ. — 2-е, изд. перераб. и доп. — М.: Едиториал УРСС, 2005.
13. Громов И. А., Мацкевич А. Ю., Семенов В. А. Западная социология: Учеб. пособие для вузов. — СПб.: ООО “Изд-во ДНК”, 2003.
14. Дильтей В. Категории жизни // Вопросы философии. — 1995. — № 10.
15. Социология: Підруч. для студ. вищ. навч. закладів. Етносоціологія / За ред. В. Г. Городяненка. — К., 2002.
16. Колгановский В. П. Философские проблемы социально-гуманитарных наук. — М., 2005.
17. Краткий словарь по социологии / Под общ. ред. Д. М. Гвишиани, Н. И. Лапина. — М., 1998.
18. Культура: теории и проблемы. — М., 1995.
19. Лебедев С. А. Философия науки: Словарь основных терминов. — М.: Академ. проект, 2004.
20. Лебедев С. А., Ильин В. В., Лазарев Ф. В., Лесков Л. В. Введение в историю и философию науки. — М.: Академ. проект, 2005.
21. Лекторский В. А. Эпистемология классическая и неоклассическая. — М., 2001.
22. Леонтьев В. Экономические эссе. Теория, исследования, факты и политика. — М., 1990.
23. Мангейм К. Очерки социологии знаний. Теория познания — Мирозрение — Историзм. — М., 1998.
24. Массонис Дж. Социология. — 9-е изд. — СПб.: Питер, 2004.
25. Михешина Л. А. Философия познания. Полемические главы. — М., 2002.
26. Михальченко М. І. Україна як нова історична реальність: запальний гравець Європи. — Дрогобич: ВФ “Відродження”, 2004.
27. Общая социология: Учеб. пособие / Под общ. ред. проф. А. Г. Эфендиева. — М.: ИНФРА-М, 2000.

73. Проблема суспільної орієнтації виробництва.
74. Екологічний і планетарний аспекти регуляції виробництва.
75. Характеристика проблем економічної соціології та соціології праці.
76. Поняття управління, його роль у суспільстві.
77. Загальна характеристика управлінських наук.
78. Основні види управлінської діяльності.
79. Державне управління: об'єкт, предметний світ, основні проблеми.
80. Проблема гуманізації управлінських наук.
81. Управління господарськими об'єктами та процесами.
82. Особливості державного управління в Україні.
83. Соціологія управління та її роль в утворенні соціологічної концепції управління.
84. Сутність наукового менеджменту та основні його проблеми.
85. Культура як сфера формування людини, її функції.
86. Процеси в культурі: динаміка, трансмісія, акумуляція, дифузія.
87. Специфіка соціально-культурних процесів в Україні.
88. Етичний аспект людського буття.
89. Естетичний аспект у житті людини.
90. Масова культура та проблема дегуманізації культури.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Алан Г. Джонсон. Глумачний словник з соціології / Пер. з англ. за наук. ред. В. Усаєва і А. Хоронжого. — Львів, 2003.
2. Аман'єв Б. Г. О проблемах современного человекознания. — М.: Наука, 1977.
3. Арутюнян Ю. В., Дробижєва Л. Н., Сусоколов А. А. Этносоциология. — М., 1999.
4. Бахтин М. М. К философским основам гуманитарных наук // Собр. соч.: В 7 т. — М., 1996. — Т.5.
5. Бергер П. Приглашение в социологию. Гуманистическая перспектива. — М., 1996.
6. Бочковський О. Вступ до націоналізму. — К., 1998.
7. Валлерштейн И. Анализ мировых систем: современное системное видение мирового сообщества // Социология на пороге XXI века. Новые направления исследования. — М., 1998.

Тема 6. Громадська думка у взаємодії з діяльністю громадських організацій

Взаємодійносини держави і громадянського суспільства. Основний спектр діяльності громадських організацій. Нормативно-правова база діяльності громадських організацій в Україні. Види громадських організацій — урядові та неурядові; комерційні (прибуткові); некомерційні (неприбуткові).

Громадська організація як легітимна недержавна організація, що створюється на основі об'єднання громадян чи юридичних осіб, шляхом самоорганізації і функціонує за рахунок недержавних коштів з метою захисту інтересів або надання послуг своїм членам, виконання соціальнозначущих функцій тощо.

Література [3–7]

Змістовий модуль II. Роль і значущість навчальної дисципліни “Громадська думка” у викладанні соціогуманітарних дисциплін

Тема 7. Актуальні проблеми сучасних соціогуманітарних дисциплін

Активний розвиток соціогуманітарних дисциплін, які відображають проблеми соціального розвитку, життєвої реалізації особистості, досліджують наслідки реформування різних підсистем суспільства.

Сучасні соціогуманітарні дисципліни як сучасна гуманітарна сфера суспільства, де реалізує свої можливості людина.

Література [2–6]

Тема 8. Глобалізаційні та інтеграційні процеси в сучасному соціумі

Глобалізаційні та інтеграційні процеси в сучасному соціумі як шлях до порозуміння та консенсусу: проблеми, пошуки, завдання. Розвиток та трансформація громадської думки в умовах сучасних глобалізаційних та інтеграційних процесів.

Література [18; 19; 25]

Тема 9. Громадська думка у взаємодії зі станом розвитку соціуму

Громадська думка як специфічний прояв свідомості і поведінки людей, що характеризуються зв'язком з усіма формами суспільної свідомості; як синтез повсякденної і теоретичної свідомості; як духовно-практичний засіб на реальність.

Основні поняття та категорії громадської думки — громадська свідомість, реальна свідомість мас, духовна сфера, духовне життя, духовна культура, соціальні норми, регулювання, контроль, соціальне напруження, канали вивчення громадської думки, референдум, масові опитування тощо.

Література [17; 18; 20; 23]

Тема 10. Особливості функціонування громадської думки на різних етапах розвитку суспільства

На різних етапах розвитку суспільства громадська думка вважається особливим станом реальної свідомості мас, соціальних спілнот, який виражає домінуюче ставлення, позицію стосовно актуальних суспільнозначущих проблем чи подій, процесів, явищ, що зачіпають інтереси значної частини суспільства.

Література [25; 27–29]

Тема 11. Проблеми розвитку громадської думки

Внутрішні і зовнішні механізми функціонування громадської думки. Внутрішні пов'язані з об'єктивними процесами такого функціонування, зовнішні — з фактами впливу суб'єкта на об'єкт. Зокрема, внутрішні механізми пов'язані, насамперед, з процесом ідентифікації інтересів особистості з інтересами інших людей, спілнот, суспільства.

Література [30–32]

Тема 12. Соціологічні та психолого-педагогічні аспекти розвитку громадської думки

Соціологічні та психолого-педагогічні аспекти розвитку громадської думки як вивчення виникнення та механізмів функціонування громадської думки, соціальних, психологічних чинників, що впливають на її зміст та активність, і визначають її місце в соціальному житті суспільства.

Література [33; 34; 36; 38]

39. Гуманітарні проблеми молоді.
40. Зрілість людини і проблеми самореалізації.
41. Основні варіанти сенсу життя людини.
42. Зрілість і проблеми самореалізації людини.
43. Соціально-гуманітарні аспекти літніх людей.
44. Самоцінність людського життя.
45. Суб'єктивний світ людини та його роль у житті людини.
46. Духовний капітал людини і труднощі його реалізації.
47. Віра та її роль у стабілізації життєвого буття людини.
48. Надія як емоційне очікування суб'єктом бажаного.
49. Любов як регулятивна універсаль людщини і суспільства.
50. Щастя як суб'єктивна задоволеність людиною життям і як соціокультурне явище.
51. Регулятивна роль щастя в житті людини.
52. Еволюція уявлень про віру, надію, любов.
53. Соціологія як гуманістична наука.
54. Характеристика проблеми гуманізації соціології.
55. Особистість, її соціалізація та самореалізація як центральне питання соціології.
56. Об'єктивність соціологічного дослідження і труднощі її реалізації.
57. Ціннісні орієнтації сучасної соціології.
58. Проблема служіння суспільству як ціннісний орієнтир соціології.
59. Професіональна етика соціолога.
60. Держава і право як основні інститути суспільства та тенденції їх розвитку.
61. Професійні кодекси соціологів та їх недоліки.
62. Проблеми Конституції України та її законодавчої системи.
63. Характеристика політико-правових наук.
64. Проблема реалізації та захисту прав і свободи людини.
65. Теорія держави і права та її предметні особливості.
66. Основні напрями досліджень сучасної політичної науки.
67. Характеристика предметного світу економічних наук.
68. Функції і завдання економічних наук.
69. Господарська сфера та її значення для суспільства і людини.
70. Проблема власності на засоби виробництва і шляхи її вирішення в різних суспільствах.
71. Відчуження людини від засобів виробництва і праці.
72. Проблеми гуманізації виробництва в аспекті його техніко-технологічного розвитку.

9. Характеристика становлення соціогуманітарної сфери суспільства: історія, політика, культура, мистецтво, релігія, освіта.
10. Соціокультурна обумовленість дисциплінарної структури соціогуманітарних наук.
11. Основні тенденції розвитку соціогуманітарних наук.
12. Роль соціогуманітарних наук у суспільних трансформаціях.
13. Завдання, функції та місія соціогуманітарних наук.
14. Прогностична роль соціогуманітарних наук.
15. Ціннісно-орієнтаційна та інтеграційна функція соціогуманітарних наук.
16. Зміни в соціогуманітарних науках у перехідному суспільстві.
17. Плюралізм і мультипарадигмальність соціогуманітарних наук.
18. Роль соціогуманітарних наук у суспільстві, яке трансформується.
19. Проблема оновлення науково-методологічної та ціннісної засади соціогуманітарних наук.
20. Принципи антропоцентризму в науці та практичному житті. Гуманізм, його транскрипції, проблеми реалізації.
21. Людина як об'єкт і суб'єкт соціогуманітарних наук.
22. Проблеми ідентифікації сучасної людини.
23. Проблеми конфлікту та взаємодії людини і суспільства в сучасному світі.
24. Проблеми етичності та національної самоідентифікації.
25. Проблеми творчої реалізації особистості.
26. Релігійний ренесанс та криза сучасної людини.
27. Проблеми і шляхи гуманізації виховання й освіти.
28. Характеристика соціогуманітарних наук, які досліджують проблеми виховання та освіти.
29. Проблеми соціальної психології, педагогіки.
30. Основні напрями змін виховання та освіти. Сутність освітньої революції.
31. Безправна освіта та її проблеми.
32. Проблеми професійного навчання і навчання творчості.
33. Ідеал гармонічної та всебічної особистості, проблеми його реалізації.
34. Інформаційне перевагання людини в процесах навчання.
35. Особистість в умовах ринку і демократії.
36. Вплив Болонського процесу на національну систему освіти.
37. Проблема сенсу людського життя та суспільного буття.
38. Проблема сенсу життя на різних етапах життя людини.

Змістовий модуль III. Методика аналізу стану громадської думки: проблеми та перспективи

Тема 13. Соціологічний аналіз громадської думки

Соціологія громадської думки як галузь, зокрема, соціології, яка вивчає, з одного боку, зміст проявів громадської думки та активність її функціонування в суспільстві, а з іншого, загальносуспільні й специфічні чинники, що визначають зміст суджень громадської думки і якість (повноту) виконання нею своїх соціальних функцій.

Література [40; 41; 47]

Тема 14. Політико-правовий аспект громадської думки

Чинне законодавство і нормативні документи, які регулюють стан, функціонування та перспективи розвитку громадської думки.

Відповідність нормативно-правових засад громадської думки існуючим сучасним законодавчим нормам.

Література [10–12; 14]

Тема 15. Психолого-педагогічні особливості розвитку громадської думки

Ефективне формування громадської думки і управління нею відбувається у процесі реалізації основних психолого-педагогічних особистостей людини: пізнавальні, комунікативно-інтеграційні, аналітичні, інтегруючі, прикладні, мобілізуючі, інноваційні тощо.

Література [17; 19; 23; 26]

Тема 16. Комунікації та їх роль у розвитку громадської думки

Інформаційно-комунікаційні технології як сукупність методів виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих в цілісну систему з метою збору, оброблення, збереження та використання інформації в інтересах її поширювачів і споживачів. Взаємозв'язок зазначеного зі станом та перспективами розвитку громадської думки.

Література [32; 33; 42; 47]

Тема 17. Технології вивчення та аналізу стану громадської думки

Технології вивчення та аналізу стану громадської думки як сукупність засобів, методів і прийомів формалізованого та організованого впливу на людей з метою спонукання їх до активізації власної громадської думки.

Література [18; 26; 28; 30]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Зв'язок громадської думки з соціогуманітарними науками та їх роль у суспільстві.
2. Місце громадської думки в системі соціогуманітарних наук.
3. Об'єкт, предмет та специфіка громадської думки.
4. Людина як об'єкт гуманітарного пізнання та її роль у генезисі громадської думки.
5. Генезис та основні етапи розвитку громадської думки.
6. Вплив громадської думки на загальну характеристику соціогуманітарної сфери суспільства.
7. Соціогуманітарні проблеми перехідного суспільства та вплив на них громадської думки.
8. Роль соціогуманітарних наук у суспільних трансформаціях громадської думки.
9. Громадська думка як предмет наукового дискурсу.
10. Людина як об'єкт і суб'єкт громадської думки.
11. Проблеми творчої самореалізації особистості в сучасному суспільстві.
12. Проблеми та шляхи гуманізації виховання й освіти.
13. Проблема сенсу людського життя та суспільного буття.
14. Суб'єктивний світ людини та його суспільна значущість.
15. Віра, надія, любов як основні гуманітарні регулятори суспільства.
16. Щастя і сенс людського буття.
17. Соціогуманітарні проблеми сучасного світу.
18. Характеристика соціогуманітарних проблем сучасного українського суспільства.
19. Проблеми гуманізації в сучасному освітньому середовищі.
20. Політико-правові науки та їх проблеми.

21. Економічні науки та їх проблеми.
22. Управлінські науки та їх проблеми.
23. Проблеми етики та естетики.
24. Соціогуманітарні проблеми української культури.
25. Масова культура та її проблеми.
26. Антропоцентризм як основний принцип соціогуманітарних наук.
27. Проблеми ідентичності сучасної людини.
28. Ідеал гармонічної та всебічної особистості та можливості його реалізації.
29. Проблеми сенсу життя на різних етапах життя людини.
30. Шляхи гуманізації управлінської діяльності в сучасному суспільстві.
31. Сучасна політика та шляхи її гуманізації.
32. Соціогуманітарні проблеми українського державотворення.
33. Проблема якості державного управління та держави.
34. Шляхи гуманізації економічної системи суспільства.
35. Проблеми особистості в умовах ринку та демократії.
36. Проблеми удосконалення демократії.
37. Проблема гуманізму в сучасному менеджменті.
38. Основні напрями змін виховання і освіти в сучасному суспільстві.
39. Відчуження людини як соціогуманітарна проблема.
40. Глобальний аспект соціогуманітарних наук.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сутність соціогуманітарних наук, специфіка їх об'єкта та предмета.
2. Орієнтованість соціогуманітарних наук на людину як їх сутнісна характеристика.
3. Суспільство як об'єкт гуманітарного пізнання.
4. Генезис та основні етапи розвитку соціогуманітарних наук.
5. Поняття гуманітарних проблем і гуманітарного аспекта суспільства.
6. Класифікація соціогуманітарних наук.
7. Філософія як інтегральна форма знання про суспільство, культуру, історію та людину.
8. Становлення та диференціація соціогуманітарних наук.